

onder de Tribunelezers niet. . . Zeven jaar later, bij de partij-crisis in '25, als de „bolsjewisering” der partij moet worden doorgezet door een weggelopen predikant uit Genève, die net-an weet, waar Nederland ligt, maar uit Moskou komt, wordt het opgerakeld. Zie je wel, Wijnkoop en Van Ravesteyn hadden nooit gedeugd, weg er mee. Best mogelijk, dat zij in '07 al, toen zij „De Tribune” als weekblad stichtten, als eersten in de Internationale het imperialisme en reformisme hadden ontmaskerd, in '09 al een partij hadden gesticht van het type dat er na de oorlog overal ontstaan was en in '14, bij het begin van de oorlog al, de leuze hadden aangeheven van de burgeroorlog boven de volkenkrijg en Indië los hadden willen maken van Holland. Best mogelijk, hun historische verdienste ontkende men niet. . .

Een, ik mag zeggen grappige, herinnering aan die dagen, die Troelstra's revolutionaire bevestiging zagen, is ook nog hoe ik – het zal wel maandag zijn geweest – 's avonds heel rustig in een café op de Korte Hoogstraat zat met enige vrienden, terwijl, zoals u uit het relaas, dat Brautigam u van die dagen heeft gegeven weet, er hier ter stede een beweging onder de arbeidersmassa's heette te bestaan, waar burgemeester Zimmerman bang voor was. Ik zat daar heel rustig, wetende dat er niets aan de hand was en ik zie nog de nijldige blikken, waarmee enige andere bezoekers naar ons staarden alsof ze zeggen wilden: daar zit zo'n opruier.

Wel: ik had vier jaar lang inderdaad opgeruid. Maar het enige resultaat was geweest enige duizenden stemmen en een versterking van onze kleine partij.

En enkele dagen later, nadat het grote debat in de Kamer over de november-gebeurtenissen was afgelopen, maakte ik op een uitstapje over de grenzen kennis met wat de Duitse Revolutie heette en vond er de volkomen bevestiging van mijn oordeel: er is geen sprake van een Duitse Revolutie.